

Turun kaupunki
PL 355
20101 Turku

Päätös kalataloudellisen tarkkailuohjelman hyväksymisestä

ASIA

Turun sataman väylien ja Aurajoen ruoppaamisen kalataloudellisen tarkkailuohjelman hyväksyminen

HAKIJA

Kala- ja vesitutkimus Oy tarkkailuvelvollisten (Turun kaupunki ja Turun Satama Oy) puolesta

ASIAN VIREILLETULO

Kala- ja vesitutkimus Oy on tarkkailuvelvollisten (Turun kaupunki ja Turun Satama Oy) puolesta toimittanut 17.10.2023 Varsinais-Suomen ELY-keskukseen hyväksyttäväksi esityksen Turun sataman väylien ja Aurajoen ruoppaamisen kalataloudelliseksi tarkkailuohjelmaksi. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomainen kehotti 2.10.2023 hankkeen toteuttavaa tahoja (Sitowise) sisällyttämään hankkeen kalataloudelliseen tarkkailuun yhteistarkkailuohjelmaan liittymisen lisäksi kalojen haitta-aineiden tarkkailun kuhan osalta.

TOIMINTA

Hanke sisältää Turun ja Pansion satamien sekä Aurajoen väylien kunnossapitoruoppauksen yhteensä noin 105 240 m³tr sekä ruoppausmassojen läjittämisen Lauttarannan esirakentamiskohteeseen. Hankkeen tarkoituksena on ylläpitää väylien nykyistä kulkusyvyyttä ja varmistaa turvallinen merenkulku alueella. Ruoppaus on suunniteltu toteutettavaksi mekaanisena kauharuoppauksena suoraan proomuihin, joista ruoppausmassat siirretään Lauttarannan esirakentamiskohteeseen. Rajakari-Turku väylän ja satama-altaan ruoppauksissa ruopattavan alueen pinta-ala saa olla enintään noin 76 800 m²tr ja massamäärä enintään noin 36 200 m³tr. Aurajoen ruoppauksissa ruopattavan alueen pinta-ala saa olla enintään noin 76 300 m²tr ja massamäärä enintään noin 68 400 m³tr. Pansion väylän ruoppauksissa ruopattavan alueen pinta-ala saa olla enintään noin 1 150 m²tr ja massamäärä enintään noin 650 m³tr.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT

Esitetty tarkkailuohjelma perustuu Etelä-Suomen aluehallintoviraston Turun kaupungille ja Turun Satama Oy:lle 27.9.2023 antaman lupapäätöksen nro 250/2023 (Dnro ESAVI/200/2023) lupamääräykseen 13, jonka mukaan

luvanhaltijoiden on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia kalatalouteen Varsinais-Suomen kalatalousviranomaisen hyväksymän tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Kalataloustarkkailu on toimitettava kalatalousviranomaisen hyväksyttäväksi vähintään kuukausi ennen hankkeen aloittamista.

ESITETTY TARKKAILUOHJELMA

Turun sataman väylien ja Aurajoen ruoppaamisen kalataloudellisia vaikutuksia esitetään tarkkailtavaksi pääosin Turun edustan merialueen kalataloudellisen yhteistarkkailuohjelman puitteissa. Yhteistarkkailuun sisältyvät viiden vuoden välein tehtävät verkkokoekalastukset, vapaa-ajankalastusta koskevat kalastustiedustelut, poikasnuottaukset, silakan kutupohjien tilan ja mädin ja sen kuolleisuuden seurannat, Gulf-poikaspyynnit ja kalojen aistinvaraiset arvioinnit sekä vuosittain tehtävä ammattikalastuksen seuranta. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomainen on hyväksynyt voimassa olevan yhteistarkkailuohjelman 16.7.2018, mutta kalatalousviranomainen hyväksyi ohjelman toteutusaikataulua koskevan muutoksen 30.11.2021. Sen perusteella alun perin vuodelle 2021 suunnitellut verkkokoekalastukset ja kalojen aistinvarainen arviointi siirrettiin vuodelle 2022 ja kalastustiedustelu, poikasnuottaukset, silakan kutupohjien tilan ja mädin esiintymisen ja kuolleisuuden seuranta sekä Gulf-poikaspyynti vuodelle 2023. Seuraavista tarkkailuista (ammattikalastuksen vuosittaista seurantaa lukuun ottamatta) ei ole vielä tehty päätöstä, voimassa olevan kalataloudellisen yhteistarkkailuohjelman ulottuessa vuoteen 2025 saakka.

Turun sataman väylien ja Aurajoen ruoppaamisen kalataloudellisia vaikutuksia esitetään tarkkailtavaksi yhteistarkkailuohjelman lisäksi kaloihin kertyviä haitta-aineita koskevalla omalla hankekohtaisella tarkkailuohjelmalla. Kuhan haitallisten aineiden pitoisuuksia tarkkaillaan sekä hankkeen vaikutus- että vertailualueella. Näytteitä kerätään ennen hanketta ja hankkeen jälkeen vastaavana ajankohtana loka–marraskuun aikana. Näytekaloiksi pyydetään sekä vaikutus- että vertailualueelta kymmenen vähintään 40 cm mittaista kuhaa. Jos vaikutus- ja vertailualueelta saadaan enemmän kuhayksilöitä, otetaan ne talteen ja hyödynnetään kokoomanäytteissä. Näytekalat punnitaan ja mitataan, ja niiltä määritetään sukupuoli. Ikämäärityksiä varten kuhilta otetaan suomuja ja kiduskannen luut (operculum). Haitta-ainenäytteet otetaan kuhien lihaksista ja maksoista. Näytteistä määritetään raskasmetallit (vähintään elohopea, kadmium, kromi, kupari, lyijy, nikkeli, sinkki ja arseeni), orgaaniset tinayhdisteet, PCB-yhdisteet kongeneerispesifisesti (vähintään IUPAC-numerot: 28, 52, 101, 118, 138, 153, 180 ja summapitoisuus), PCDD/f, PFOS/PFAS ja PBDE. Hankkeen ruoppaustöiden aloittamisesta johtuvan ennakkotarkkailun kiireellisyyden vuoksi kalatalousviranomainen hyväksyi ennakkotarkkailun 23.10.2023 ohjelmaesityksen mukaisesti.

ASIANOSAISTEN KUULEMINEN

Kuulutus tarkkailuohjelmaesityksen kuulemisesta ja tarkkailuohjelmaesitys pidettiin 1.–15.11.2023 välisenä aikana nähtävinä Turun kaupungin ilmoitustaululla. Lisäksi kuulutus ja ohjelmaesitys olivat nähtävinä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen internet-sivustolla ja Airisto-Velkuan kalatalousalueelle sekä Turun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle toimitettiin

25.10.2023 tarkkailuohjelmaesitystä koskeva lausuntopyyntö. Tarkkailuohjelmaesityksestä ei annettu lausuntoja, muistutuksia eikä mielipiteitä.

VARSINAIS-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksyy esitetyn tarkkailuohjelmaehdotuksen seuraavilla muutoksilla ja tarkennuksilla:

- Turun sataman väylien ja Aurajoen ruoppaaminen -hanke liitetään Turun edustan merialueen kalataloudelliseen yhteistarkkailuohjelmaan ajalle, jona hankkeen vaikutuksia tarkkaillaan yhteistarkkailun puitteissa.
- Hankkeen vaikutuksia tarkkaillaan kalataloudellisen yhteistarkkailun kaikilla tarkkailumenetelmillä vähintään yhtenä töitä seuraavana tarkkailuvuotena. Vuosittain tehtävän ammattikalastuksen seurannan osalta hyödynnetään kaikkien hankkeen jälkeisten tarkkailuvuosien tuloksia siihen vuoteen saakka, joka on muiden yhteistarkkailun tarkkailumenetelmien osalta hankkeen viimeinen tarkkailuvuosi.
- Kuhista otetaan haitta-ainenäytteitä ennakkotarkkailun jälkeen jokaisena ruoppauksia seuraavana näytteenottokautena loka–marraskuussa.
- Mikäli kuhien haitta-ainepitoisuuksien havaitaan hankkeen aikana tai sen jälkeen nousevan niin korkeiksi, että ne vaikuttavat kuhien käyttökelpoisuuteen ihmisravinnoksi, otetaan haitta-ainenäytteitä hankkeen jälkeen ohjelman mukaisesti vuosittain niin kauan, kunnes pitoisuudet laskevat tasolle, joka ei heikennä kuhien käyttökelpoisuutta.
- Kalojen elohopeanäytteenotossa ja näytteiden käsittelyssä tulee noudattaa teoksen ”Vesiympäristölle vaarallisia ja haitallisia aineita koskevan lainsäädännön soveltaminen – kuvaus hyvistä menettelytavoista” (Kangas (toim.) 2018, ympäristöministeriö) ohjeita.
- Haitta-ainetutkimukset tulee tehdä laboratorioissa, jotka ovat akkreditoituneet käytettäville menetelmille.
- Kalojen haitta-ainepitoisuuksien seurannan tulokset tallennetaan viipymättä KERTY-kertymärekisteriin.
- Kalojen haitta-ainetarkkailun tulokset raportoidaan vuosittain yhteistarkkailusta erillisillä raporteilla haitta-ainetarkkailuvuosien jälkeisten maaliskuiden loppuun mennessä.
- Hankkeen jälkeen yhteistarkkailuohjelman aikataulun mukaisesti laadittavassa yhteistarkkailuraportissa esitetään kootusti sekä haitta-ainenäytteenotosta että Turun edustan merialueen kalataloudellisesta yhteistarkkailusta saatuihin tuloksiin perustuvat arviot hankkeen kalataloudellisista vaikutuksista. Vaikutusten arvioinnissa tulee hyödyntää yhteistarkkailun tuloksia hanketta edeltävältä ajalta. Mikäli haitta-ainenäytteenotto jatkuu korkeiden haitta-ainepitoisuuksien vuoksi

hankkeen päättymisen jälkeisen yhteistarkkailun raportointivuoden jälkeiselle ajalle, jatketaan haitta-ainetarkkailun tulosten raportointia seuraavissa yhteistarkkailuraporteissa niin kauan kuin näytteenottoa jatketaan.

- Turun Lauttarannan esirakentamiseen liittyvien vesirakentamistöiden (VARELY/7164/2023) ja Turun sataman väylien ja Aurajoen ruoppaamisen (VARELY/6305/2023) kalataloudellisten tarkkailuiden tulokset voidaan raportoida samoissa raporteissa (haitta-aine- ja yhteistarkkailuraportit).
- Hanketta koskevat tarkkailuraportit tulee toimittaa ainakin kalatalousviranomaiselle (Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kirjaamoon viitteellä VARELY/6305/2023), Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle, Airisto-Velkuan kalatalousalueelle sekä Turun kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

RATKAISUN PERUSTELUT JA LAUSUNTOJEN HUOMIOIMINEN

Esitetty tarkkailuohjelma antaa, mukaan lukien siihen tehdyt muutokset ja tarkennukset, ennalta arvioiden riittävät tiedot toiminnan kalataloudellisista vaikutuksista.

Hankkeen kalataloudellinen tarkkailu on kustannustehokkainta tehdä pääosin Turun edustan merialueen kalataloudellisen yhteistarkkailun puitteissa, täydennettynä kalojen haitta-ainenäytteenotolla.

Kalataloudellista tarkkailua on tarpeen tehdä vesistöiden päättymisen jälkeen kaikilla yhteistarkkailun menetelmillä, jotta hankkeen kalataloudellisia vaikutuksia voitaisiin arvioida mahdollisimman kattavasti. Haitta-ainenäytteenoton osalta tarkkailua on tarpeen tehdä jokaisena ruoppausvuotena ja jatkaa vuosittain tarvittaessa niin kauan, kunnes kohonneet haitta-ainepitoisuudet ovat palautuneet hanketta edeltävälle tasolle, jotta hankkeen vaikutuksia kuhien haitta-ainepitoisuuksiin voitaisiin kattavasti arvioida. Hankkeen vesilupa mahdollistaa ruoppausten tekemisen useampana kuin yhtenä vuotena: hanke on toteutettava olennaisilta osin kolmen vuoden kuluessa siitä lukien, kun lupapäätös tuli lainvoimaiseksi, eli käytännössä marraskuun 2026 alkuun mennessä.

Kalojen haitta-ainepitoisuuksien tarkkailuun liittyvien ohjeiden noudattaminen varmistaa tulosten käyttökelpoisuutta, ja tulosten tallentaminen KERTY-kertymärekisteriin mahdollistaa tulosten laajan hyödyntämisen.

Turun Lauttarannan esirakentamiseen liittyvien vesirakentamistöiden ja Turun sataman väylien ja Aurajoen ruoppaamisen kalataloudellisten tarkkailuiden tulosten raportointi on hyödyllistä tehdä yhteisissä raporteissa, koska hankkeet sijoittuvat ja ajoittuvat käytännössä samalle vesialueella ja ajanjaksolle, niiden vesistötyöt aiheuttavat ennalta arvioiden samanlaisia vesistövaikutuksia ja niiden tarkkailut ovat sisällöltään samat: hankkeet muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden. Tarkkailutulosten yhteisraportointi helpottaa hankkeiden kalataloudellisten vaikutusten tarkastelua.

TARKKAILUOHJELMAN MUUTTAMINEN JA VOIMASSAOLO

Päätöstä voidaan tarvittaessa muuttaa Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla. Pieniä muutoksia tarkkailun suorittamistapaan tai aikatauluun voidaan tehdä ilman tarkkailupäätöksen muutosta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla tai ELY-keskuksen aloitteesta.

Tämä päätös on voimassa, kunnes uusi päätös asiasta on annettu.

OIKEUSOHJEET

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 62 §, 64 §, 65 §
Hallintolaki (434/2003)

KÄSITTELYMAKSU

8 h á 70 €, yhteensä 560 €, arvonlisävero 0 %. Käsittelemaksun periminen perustuu valtioneuvoston asetukseen 1215/2023. Lasku lähetetään erikseen valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen sekä maksuun voidaan hakea oikaisua Etelä-Suomen aluehallintovirastolta. Oikaisuvaatimusohje liitteenä.

Kalastusbiologi

Mika Sivil

LIITTEET

Päätöstä ja maksua koskeva oikaisuvaatimusohje
Tarkkailuohjelmaesitys

JAKELU

Turun kaupunki

TIEDOKSI

Päätösajljennös:

Turun Satama Oy
Kala- ja vesitutkimus Oy
Ramboll Oy
Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry
Airisto-Velkuan kalatalousalue
Turun kaupunki, ympäristönsuojeluviranomainen
Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Ilmoittaminen päätöksestä:

Tieto päätöksestä julkaistaan Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen internet-sivustolla sekä Turun kaupungin ilmoitustaululla.